

Láska v tieni gilotíny

Mária Antoinetta a Axel Fersen

Od detskej kráľovnej k vdove Capetovej

2. Novembra 1755 cisárovnú vytrhli z práce pôrodné bolesti, ktoré sa začali okolo pol piatej hodiny popoludní. Asi o tri hodiny priviedla na svet malé bacuľaté dievčatko, svojho pätnásteho potomka a dali jej mená: Mária Antónia Anna Jozefa Johana.

Aj keď cisárovná svoje deti bezpochyby milovala, bola pre ňu len skôr panovníčkou než matkou, jej sobášna politika sa stala povestnou. Rakúsko stálo na počiatku Sedemročnej vojny na strane svojho dávneho nepriateľa - Francúzska. Na upevnenie vzťahov došlo hneď k viacerým sobášom medzi Habsburgovcami, boli to deti Mátie Terézie, a Bourbonovcami. Za vrchol svojej sobášnej politiky však cisárovná pokladala sobáš svojej najmladšej dcéry, Antoinetty, s francúzskym dauphinom, najstarším vnukom Ľudovíta XV. a najbližším dedičom. Mária Antoinetta sa raz mala stať kráľovnou najmocnejšej a najkrajšej ríše Európy, svojimi potomkami zabezpečiť spečatenie rakúsko-francúzskej dohody a zaistiť budúceho následníka trónu.

Vládne povinnosti nedovolili Márii Terézii prizeriť sa na výchovu svojich detí, jedine jej štvrté dieťa, budúci Jozef II., dostal aj napriek svojim vzburám patričné vzdelanie. Keď roku 1768 bolo manželstvo zjednané zmluvou, zhrozená cisárovná si uvedomila, že jej dcéra je absolútne nepripravená na život kráľovny. Svoj rodný jazyk nemčinu ovládala asi tak, že sa vám z toho chcelo plakať, s francúzštinou a etiketou boli jej vedomosti ďaleko nedostatočné, nehovoriac o príšernom všeobecnom vzdelaní a celkovom záujme o nevyhnutné formality. Za pár mesiacov sa pokúsili do mladej arcivojvodkyne vštípiť eleganciu, jazyky a schopnosť prísne dodržiavať dobré mravy v akýchkoľvek situáciách. Na túto prevelice ťažkú úlohu vyslali do Viedne abbého de Vermond, bolo to však márne. Jediné o čo malá Antoinetta prejavovala záujem bol tanec a spev, tiež videla záľubu v krásnych šperkoch a patričnej elegancii. Mária Antoinetta bola všetko možné, len nie krásna princezná, mala však v sebe isté čaro, okúzliť druhých natoľko, že nestihli pobadať jej habsburské rysy, ktoré sa dedili z generácie na generáciu. Jej držanie tela, celé vystupovanie a pohyby, úsmevy a prejavy zvedavosti. Mala tvár, na ktorú sa nezabúdalo, pôvaby, ktorými bola obdarená, ju robili výnimočnou. Navonok pôsobila Mária Antoinetta veľmi vznešene a sršala radami pôvabov, na intelektu by však musela ešte veľmi dlho pracovať, čas však bežal a ona sa dva dni po svojom sobáši, 19. apríla 1770, vydala vstriedcovej vlasti a navždy opúšťala svoj milovaný domov.

Nik vtedy nevedel, že raz ju postihne tak tragický osud. Francúzsko jej však poskytlo nové možnosti, o ktorých sa jej nikdy ani len nesnilo. Všetken pôvab, krásy s bohatstvom ju priam fascinovali, bola stvorená pre „hru“, ako aj samotný Ľudovít XIV. Mária Antoinetta zrejme nechápala plný význam svojich povinností, ku ktorým patrila aj celodenný program, kde neexistoval priestor pre chyby. Mladá očarujúca dievčina dobyla Versailles a podrobila si tak priazeň mnohých, no napriek tomu nemala temer žiadnych priateľov, ktorí by pri nej ozaj stáli a vážili si ju. Práve noví príbuzní sa ukázali v tom pravom svetle, dauphinovi mladší bratia, najmä gróf Provensálsky a tiež syn vojvodu Orleánskeho, Ľudovít Filip, ktorí sa obaja stali intrigármi proti bezbrannej Márii Antoinette. Napokon tu boli mimo všetkého tri dcéry Ľudovíta

XV., tety, ako sa im hovorilo, nevydaté, staré a vrtošivé, takmer 40- ročné panny: Adélia, Viktória a Žofia. Navonok sa tvárili ako milé súcitiace bytosti, ale napokon sa ukázala ich dlho ukryvaná nenávisť proti Antoinette. Ľudovít August bol neohrabaný a nešikovný, vychovávali ho v izolácii od reálneho sveta a absolútne nepripravený na život kráľa sa venoval len pochabým zábavám. Baval ho lov a zámočnosť, nemal rád spoločnosť a to i preto, že jeho predčasne zosnulý brat a tiež dvaja mladší ho v šarme a elegancii predstihli a to veľkým náskokom. Jeho manželka ho však chápala a zdalo sa, že by z nich mohol byť dobrý manželský pár. O to väčšmi bolo pre všetkých zarážajúce, že k naplneniu manželstva nie a nie dôjst. Či tomu bránil malý telesný defekt alebo rozdielnosť oboch partnerov, ktorí mali inak harmonické vzťahy, stala sa z toho zábava pre celú Európu a tak sa mladý následník trónu väčšmi uzavrel do seba.

Versailles bolo síce pre Antoinettu zábavné, ale prísne sa musiac dodržiavajúca etiketa nevytvárala príjemnú atmosféru. Oficiálne prijatia v Paríži júni 1773 jej otvorilo nové obzory akými boli zábavy a plesy, večierky a opery, na ktorých sa aj zoznámila so svojimi dôverníkmi. Aj zdržanlivému citlivému dauphinovi sa zapáčila spoločnosť, takmer vždy sprevádzal drahú manželku do hlavného mesta.

Na jednom večierku, bol to maškarný bál, spoznala príťažlivého mladého muža, ako čierne ladné domino dňa tridsiateho júna 1774 stretla Hansa Axela Fersená z jednej poprednej švédskej rodiny, ktorá ho poslala študovať do Európy. Bol prijatý ku dvoru a aj keď musel po krátkej dobe odísť, medzi ním a Rakúšankou sa vytvárali zvláštne priateľstvá. Dôvod k jeho odchodu bola smrť Ľudovíta XV., dňa 10.5.1774, za jedno bol vyhlásený štátny smútok a za ďalšie grandiózne oslavy. Isté bolo jedno, obaja absolútne neprichystaní na vladárstvo, len osemnásť ročná Antoinetta a devätnásť ročný August sa stali páni tak mocnej ríše. Ľudovít sa však ukázal ako čestný a spravodlivý kráľ, nik naň nesmel ani len prstom poukázať, čo sa však nedalo tvrdiť o jeho síce pôvabnej, ale nerozumnej manželke, ktorá poskytovala plno príležitostí pre dvoranov, ktorí dychtili po svároch.

Od začiatku sa na kráľovnom konte začala hromadiť kopa pamfletov a počet jej nepriateľov rástol, bol to zrejme prvý krok ku začiatku konca. Nemožno ju obviňovať z nejakých milostných afér, no jej hráčska vášeň, drahé šperky a róby viedli kráľovstvo k záhube. Veľkorysosť voči jej priateľkám, kráľovskej princeznej svadbou, lady Lamball a princeznej vojvodkyni Polygnac sa stala terčom kritiky a klamstiev, ktoré roznášali zadubení dvoranovia.

Kráľovná však nezmenila svoje zvyky a väčšmi rozširovala svoju garderóbu a nevenovala sa panovaniu po boku manžela, ale skôr pochabým zábavkám. V skutku tou najnákladnejšou bola jej záľuba v odievaní, aj keď sa to patrične očakávalo, mala byť prvou a najelegantnejšou dámou Francúzska. Za svoju krajčírku si vybrala Rózu Bertinovou, ktorá jej šila najobdivovanejšie šaty v Európe, ktoré spolu s kráľovnou navrhovali. Mária Antoinetta sa prezliekala trikrát denne, potrebovala doobedňajšie, poobedné a večerné šaty, tieto výdavky na módu boli nemalé, kráľovná si objednávala len stosedemdesiat bežných šiat ročne asi za stošesťdesiat tisíc livier-zlatých lui. Omnoho nákladnejšie však vyšli kráľovský palác šperky, ktorými sa rada obklopovala a tiež zdobené doplnky, akými boli napríklad vejáre či dáždnyky. Bola zadlžená až po uši, no manžel všetko vždy bez výhrad uhradil, vedel o tom, že nesie značnú chybu, veď po siedmich rokoch manželstva nebolo stále konzumované, na čo ju mnoho ráz upozorňovala i matka.

Problém napokon vyriešil Antoinettin brat, najstarší syn a dedič trónu Jozef II. sa v júni 1777 chopil iniciatívy a inkognito sa vydal navštíviť Paríž. Jeho rady mali úspech, tridsiateho augusta

už všetci vedeli z listu kráľovnej svojej matke, že manželstvo bolo spečatené, v Decembri toho istého roku Ľudovít d'akoval za rady svojmu švagrovi. No a o rok, dňa 19.12.1778 Mária Antoinetta porodila svoje prvé, natoľko očakávané dieťa, bolo to síce dievča, ale bola dcérou Francúzska, pomenovali ju Mária Terézia Šarlota. Tento rok bol pre kráľovnú šťastným, doprial jej opätovné stretnutie so starým priateľom.

Axel Fersen sa vrátil do krajiny, ktorú miloval a pobláznil ta rovnako veľa žien ani vo Švédsku, medzičasom sa stal priateľom svojho kráľa, Gustáva III., ktorý od roku 1771 sedel v myšlienkach osvietenského absolutizmu na švédskom tróne. Veľa času ubehlo a mnohé sa v ich živote zmenilo, ale dlhoročné potláčané sympatie opäť vzplanuli. Jej zdvorilý kompliment na jeho novú uniformu si zaiste všetci všimli. Všetkým bolo jasné, že mladá neskúsená kráľovná je zaľúbená a to mohlo, aj vyvolávalo, rôzne puritánske klebety. I mladý Švéd pociťoval vrúce city ku kráľovnej, možno ešte hlbšie než ona k nemu, rozhodol sa totiž odísť čo najďalej, aby nemohol kráľovnú nejako skompromitovať či jej dáko ublížiť. Antoinetta nemohla ovplyvniť jeho zanovité rozhodnutie, tak sa len mlčky dívala, ako jej prekízol medzi prstami a bol preč. Roku 1780 v Normandii nastúpil na loď do Ameriky aby ta bojoval za nezávislosť.

Nad Francúzskom a najmä kráľovskou rodinou, sa zmrákalo a na obzore sa videli zlé časy, veľké zadlženie spôsobilo skutočnosť, že podporovanie vojny v Amerike sa ľudu prestalo pozdávať.

Veľký rozruch, ktorého vina padla na kráľovnú, bola skutočnosť dlhu takmer 100 miliónov zlatých lui. Všetko si ľudia zle spojili, hľadali vinníka pre ich zlú situáciu a aj si ho našli, bola ním Rakúšanka, Antoinetta bola iste vinníkom daných vecí, lenže tieto obvinenia nadobudli grotesknej podoby. Označovali ju za podvodníčku, ktorá neustále podporuje len záujmy Rakúska, vyhadzuje peniaze von oknom a posieľa značný obnos financií bratovi Jozefovi II.

Oslavy nad dedičom trónu, druhým dieťaťom ich veličenstiev, ktorý sa na rodil 22.10.1781 netrvali dlho. Aj keď sa kráľovná zbavila svojho doterajšieho života a zábav, naplno sa ujala povinností kráľovnej a matky, v očiach ľudu navždy zostala ako ľahkovážna a namyslená žena, ktorá len zneužíva dobré meno Francúzska pre svoje vlastné obohatenie. Nanajvýš sa ale nadchla, keď jej oznámili príchod starého priateľa. Ľudovít XVI. ho mal rád aj pre jeho otvorenosť, duchaplnosť a diskretnosť, aj keď sa nedalo nevšimnúť, že jeho manželka k nemu prechováva horlivé city, ba možno i viac, ako bolo slušné. I keď boli v mnohom odlišní, milovali jednu ženu, kráľ bol gavalier a rytiersky typ, ale neobluboval natoľko ženskú spoločnosť ako Fersen, ktorý chcel napriek svojim početným románikom chcel patriť nepochybne len Márii Antoinette. Z listov vyplýva, že sa milovali, aj napriek všetkým tým odlúčeniam a horlivým udalostiam, ktoré do toho bez milosti zasahovali. Toto bolo vlastne ich posledné väčšie stretnutie, kedy si osamote užívali bezpečnosť Trianonu. Švéd musel odísť na volanie svojho kráľa Gustáva III. práve pár mesiacov po svojom návrate z Ameriky, v Septembri roku 1783, a keď ho jeho jediná láska najväčšmi potrebovala.

27. Marca 1785 porodila kráľovná syna, svoje celkom tretie dieťa, no ľud sa s ňou netešil, narazila na mrazivý odpor a bezcitný chlad. Osud jej pripravil ďalšiu prekážku, ktorá sa jej vlastne vôbec netýkala, no priamo ju pohltila. Aféra s náhrdelníkom.

Bola to hra plná klamstiev, do ktorej bol zapletený člen kráľovskej rodiny, žena zo zavrhnutej šľachty a diamantový náhrdelník, sami by spôsobili málo škody, ale spolu?

Jeanne de la Motte, grófká, ktorá sa neustála pokúšala o audienciu u kráľovnej a kráľovskej kancelárii, lenže vždy ju odmietli. Išlo totiž o veľmi citlivú záležitosť. Táto dáma tvrdila, že je

členkou šľachtického rodu Valois, ktorý mimo všetkého mal modrú krv. Jej príchod ku dvoru, kedy spoločne so svojím manželom Nicolasom a milovníkom starých žien, Retto de Villetom, jej milencom, začali spriadať intrigy, sa konal spoločne s iným veľkým príchodom, dvorní klenotníci

Boehmer a Bessenge predstavili kráľovnej grandiózny náhrdelník, ktorý bol pôvodne predurčený madame de Burry, preto ho nechcela. Jeanne v tom nachádza príležitosť, a za svojho patróna si vybrala Louis de Rohana, pokrvného princa a dediča domu Rohanov, ktorý bol mimo všetkého kardinálom celého Francúzska a jeho vzťahy s kráľovskou rodinou boli pre jej plány viac než vyhovujúce. Bol rozhádaný s kráľovnou a túžil sa uzmiert' nielen mužskú túžbu po tak pôvabnej žene, ale aj pre vôľu ísť v stopách Richellieho a stať sa premiérom, no Antoinetta blokovala jeho postup ako len mohla. Kardinál uveril v pravosť listov grófkы de la Motte, ale chcel, žiadal sa stretnúť z jej výsosťou. Medzitým sa už u dvora rozkríklo, že Jeanne je kráľovninou najbližšou dôverníčkou. Stretnutie sa odohralo v parku a za kráľovnú zaskočila obyčajná pouličná herečka Nicole le clé de Oliva. Kardinál uskutočnil kúpu náhrdelníka 29. Januára 1785, splátky sa mali spustiť v Augušte, tu však nastala chyba. Grófkа a jej muž časť diamantov rozpredali v Londýne a Amsterdame a Jeanne bol prinavrátený majetok rodu Valois, neskôr som pochopila, kto nechce späť to, čo mu neprávom vzali?, kto nesníva o prinavrátení domova?

Keď sa blížil termín prvej splátky, 1. August 1785, klenotníci sa strachovali o svoje investície a tak sa vybrali do Versailles, kde zistili, že sa stali obeťami perfídneho podvodu. Až do teraz nič netušiacia kráľovná si vyliala svoju ohromne veľkú zlosť na Rohanovi. Začal sa veľký súdny proces prostredníctvom parlamentu, pretože Mária Antoinetta verila, že ľud teraz rešpektuje jedine rozhodnutia parlamentu, lenže kráľ a minister Predsey, ktorý bol priateľom kráľovskej rodiny, obaja vedeli, že Rohana oslobodia a vina padne na ňu, tak sa i stalo. Jeanne síce odsúdili, dostala dvanásť rán palicou a bolo jej vypálené „V“ ako „Voleuse“, značka zlodeja. Ľud však zo všetkého, pre tento raz ako ľaliu čistú, kráľovnú. Antoinetta odpovedala tak, že sa uzamkla za pozlátenými vrátami Versailles.

Kráľ a kráľovná boli absolútne zdrvení vlastným nešťastím a vôbec si nevšimli, že štát začínal viesť a na seba všetku moc strhával parlament. Zomreli im v krátkom období dve deti a vzbúrenci sa utáborili pred zámkom. Všetko nabralo rýchly spád: Dobitím Bastily 14. Júla 1789 sa začala revolúcia. Vzbúrenci vyrazili do Versailles s jasným cieľom: zabiť pôvodcu ich nadmerne zlej situácie: Rakúšanku, len horko ťažko im unikli a kráľ napokon vyhovel obrovskému nátlaku, prestáhoval sa s rodinou do Paríža. Fersen sa vrátil späť do francúzska a bol pohoršený ako jednali a nakladali obyvatelia s monarchiou, teraz sa rozhodol pomôcť. Zosnovali útek, ktorý sa mal konať 20. 6.1791 okolo polnoci, nepozorovane síce prenikli z Tuileriés, ale Axel zablúdil a tak ich napokon chytili a zvýšili ochranu. Táto zlá situácia však podnietila ich vzájomné city, kráľovná tak opäť vzplanula k Švédovi.

V Apríli 1792 vypukla vojna, počiatočné úspechy Rakúska väčšmi podnietili vzbúrencov, dva razy sa pokúsili zajať kráľovskú rodinu, prvý raz ich síce zachránila lojalita a dôstojnosť, ktorú si Ľudovít XVI. zachoval, ale druhý raz došlo ku krvi prelievaniu. Zabili okolo osemsto monarchii verných vojakov a kráľa pozbavili titulov a na úsvite uväznili v Temple, z deviateho na desiateho Augusta 1792, nebola už temer žiadna nádej, ani len štipka útechy. Začal sa kolobeh nekonečných sériových vražd. Medzi druhým a piatym Septembrom zabili asi tisíc šľachticov a jedným z nich bola aj princezná Lamball, ktorú tak bezcitne a chladnokrvne zohavili. Fersen sa pokúšal zachrániť situáciu prostredníctvom zahraničných vojsk, no všetci sa im obrátili chrbtom. Dňa 21.9.1792 padla monarchia a bola nastolená republika, neskôr za Napoleona

cisárstvo, proces s Ľudovítom XVI. sa začal. Nebola to možnosť obrany ani prejav dobrosrdečnosti či súcitu zo strany vzbúrencov, súdne jednanie predstavovalo len banalitu, poslednú vec, v ktorú verili a pokladali ju za nevyhnutnú vzhľadom na to, že to predsa len bol kedysi ich kráľ. Cieľom demonštrácii bolo jedno, spraviť z Ľudovíta XVI. zúboženého muža, aby zomrel zahanbený a utrápený; to sa im však nepodarilo. 21. Januára 1793 vystúpil dôstojne na popravišisko a naposledy sa díval na svoj ľud, ktorý ho zradil, a tiež spomínal na prvý deň Márie Antoinetty vo Versailles, no už bol na konci. Kat zatiahol rúčku a všetci zatajili dych, potom pozdvihol jeho skrvavenú hlavu a oni jasali na znak slobody.

Fersem si písal s kráľovnou a pokúsil sa jej pomôcť, nádeje na záchranu sa videli byť reálne, mali jej pomôcť dostať sa za hranice. Cieľ bol už na dosah ruky a vdova Capetová, ako ju volali, bola temer za pomoci milovaného muža a súcitiacich strážcov voľná, no istý pomocník sa preľakol a už, keď boli pri posledných mrežiach, že sa im zdala a premietala pred očami vidina spoločného života a šťastia, zlyhala ľudská myseľ, preľaknutie jedného strážcu spôsobilo, že zavola ostrahu a Máriu Antoinettu odteraz omnoho lepšie strážili. Tento útek sa stal známym pod názvom Karafiátove sprisahanie a došlo k nemu v noci z 2. na 3. Septembra 1793 a temer sa dožil úspechu.

Axel Fersen sa jej vo svojom zúfalstve pokúšal pomôcť, no naražil na odpor Rakúska, ktoré sa do toho nechcelo pliesť. Keď mu oznámili, že s kráľovnou bude prebiehať proces, úplne sa zrútil, obetoval by sa pre ňu, vykúpil by jej život a slobodu svojou krvou, len keby to bolo možné. Ak ju budú súdiť, o jej smrti je už dávno rozhodnuté.

Proces sa začal 14. Októbra, pod neskutočným úporným tlakom na ňu valili špinu. Celé jednanie znášala dôstojne a bránila sa ako len vedela. Jej argumenty boli vecné a stručné, ale zároveň prekvapujúco obstojné. Všetci jej to spočítali: Aféru s náhrdelníkom, mánotratnosť a ničotné výstrelky, rozhadzovanie peňazí a podporovanie Rakúska. Dokonca ju obvinili z incestu s jej synom. Ona to však s hrdosťou a miernym začervenaním poprela. S kamennou tvárou sa nechala odvieť späť do cely, kde čakala na svoju smrť.

16. Októbra 1793, posledný deň jej života, jej konečne priniesli písacie potreby a ona napísala svoj posledný list. Adresovala ho švagrinej Alžbete, ktorá však onedlho zomrela a list nikdy nedostala, boli tam aj však aj slová, ktoré patrili Axelovi. Z kedysi živej pôvabnej a žiariacej arcivojvodkyne, kráľovny sa stala utrápená žena, ktorú postihol tragický osud. O desiatej hodine jej v cele zviazali ruky za chrbtom a ostrihali vlasy, ktoré skryli pod čepiec. Na popravišisko ju viezli v celkom obyčajnom voze a mala na sebe biele mušelinové šaty, ktoré vymenila za čierne vdovské. Keď po vyše hodine dorazili na popravišisko Antoinetta sa vôbec nebránila, túžila po smrti, ktorá by jej zaistila slobodu a vykúpenie. Až teraz prišla na podstatu, ktorá jej unikala celý život. O dvanástej hodine za prítomnosti tisícov ľudí mala byť pozbavená života na Námestí republiky, ani sa nenazdala a bolo konečne po všetkom. Tak sa skončil život Márie Antoinetty, ozajstnej dámy, ale zároveň ženy, ktorá sa obetovala, obetovala za svoju rodnú vlasť Rakúsko, no jej záujmy zostali v temnotách.

Natália Kalčíková VII.A

28.5.2015

Bytie, život, existencia

(úvaha)

28.5.2015

Natália Kalčíková VII.A

Detstvo ako sladké ovocie rajskej záhrady, ponárame sa do rozprávkového sveta kúziel a tajomstiev, volajú nás a my sa necháme ovládnuť nevinnosťou, ktorá je spolu s ilúziou a šťastím nevedomosti najväčšou zbraňou. Mladosť býva ťažká, často stojíme nad priepasťou, jedno rozhodnutie, čin, môže zmeniť náš život. Horlivosť a prchkosť by vás akoby prenasledovali, nemôžete sa zbaviť pocitu a túžby po dobrodružstve, ktoré vám prinášajú istý čas uspokojenie, ale neskôr môžu predstavovať hrozbu. Dospievanie a dospelosť prichádza ruka v ruku so zodpovednosťou, ktorá sa valí na naše plecia závratnou rýchlosťou. Prichádzajú na svet prví potomkovia a povinnosti sa nedá vyhnúť, sú tu aby nás dobehli na základe našej minulosti. V zrelosti si postupne začíname uvedomovať chyby, ktorých sme sa na základe nedostatočnej opatrnosti dopustili, no nedajú sa napraviť. Prídu obavy, že ste niektoré veci zmeškali a v iných sa unáhli, no skutočnosť, že by ste sa pokúsili niečo zmeniť môže mať fatálne následky astronomických rozmerov. Až v starobe si plne uvedomujeme dôsledky našich konaní z minulosti, dávnych rokov, ktoré spolu so skutočnosťou, odvíja mrazivý vietor. Tak sa pýtam, aká je ideológia správneho sveta, ak rozum prichádza spolu so šedivými vlasmi, tak je život len cesta plná útrap a krutej bolesti pre nič, ak teda neveríme v ďalší život, ktorý však nepoznáme a ten sa netýka pozemského šťastia.

Deti majú z nás ľudí najväčšie oprávnenie využívať svoju nežnosť a roztomilosť, čas na zábavu, ktorý jednoducho s pribúdajúcim vekom uteká preč a jeho čo raz menej a menej. Napriek výhodám a len postupnej aklimatizácii sa v tomto svete nie je dôvodu im splniť každé želanie, prosbu či sebe menšiu túžbu po čomkoľvek, na čo ukážu, nie, práve naopak. Od útleho detstva treba budovať vzájomné authority a vyššie postavenia, ktoré sa musia v kultivovanom svete rešpektovať a vzájomne im preukazovať patričnú úctu a viesť ich minimálne k usporiadanému životu. Pýtam sa, kam sme to dospeli, keď už šesť ročné deti sú drzé ako ploštice a v škole sa správajú ku svojim druhým matkám, pani učiteľkám, veľmi hrubo a neúctivo, nerešpektujú základné pravidlá slušnosti a ani školský poriadok? Ja vám odpoviem, mnohé benevolentné matky poukazujú na druhých, no práve ich dieťaťko sa správa nevhodne a hrubo, netreba do detí od mala vtíkať správny pravopis a cudzie jazyky. Deň by mal byť rozdelený na zábavu i povinnosti a na každé nesprávne konanie by sa malo dieťa upozorniť, no predovšetkým musia rodičia pristupovať k deťom s láskou a trpezlivosťou, no zároveň ich potrestať po opakovanej neposlušnosti a neuposlúchnutí. Lepšia spoločnosť sa vytvára práve prostredníctvom výchovy a vzdelania tých najmladších občanov, ktorí tvoria základ budúcnosti ďalších generácií ľudskej existencie.

dôležité väčšmi. Treba sa zmieriť s príchodom smrti, ešte spísať posledné myšlienky a byť naplnený súcitom a šťastím, nie z odchodu, ale z radosti, že ste mohli prežiť život, ktorý vás uspokojil a rovnako tak aj vašich blízkych. Rozlúčiť sa, spísať memoáre alebo z tohorobiť horibilnú drámu?, nie, to nie. Smrť je prirodzenou súčasťou života. Každá jedna počatá bytosť je odsúdená ku koncu, starneme a nikto na tom nič nezmení, každou sekundou sme starší, ale aj múdrejší a bližšie k uvedomeniu, ktoré nám prináša skon. Lenže koncom každej etapy sa začína nová, nemusí byť pozemská, ale privedie nás do večnej blaženosti, kde nás budú súdiť u najvyššieho súdu. Dôstojnosť vám neprináleží od toho, aký máte dom či diamantové šaty, tá sa hodnotí podľa toho, kým ste a čo ste dokázali, nemusí to byť prestíž a sláva, stačí láska a vládnoť, ktorú už dnes ťažko nájsť. Česť nespočíva v mene, tú nosíte v srdci.

Iný či obvinený, ešte nie je odsúdený

Som obklopená mnohými ľuďmi, no až prednedačnom som si uvedomila, že som úplne sama, nemám nič, nikoho, kto by o mňa stál alebo si ma dokonca všimol, zrejme neexistuje nikto komu by som sa mohla z dôveriť a vyplakať sa mu na ramene. Toto nie je dojemný strastiplný príbeh lásky, ale spôsob, prostredníctvom ktorého som sa konečne rozhodla povedať všetkým pravdu, bez zbytočného prikrášľovania.

Mala som okolo seba plnú škálu ľudí, no nikto sa ma nikdy neopýtal ako sa mám, či mi nie je smutno alebo ma dačo netrápi, prsto nič. Hlavné mesto, v ktorom sama žijem, mi pripadá nesmierne hlučné a nezaujímavé, no zároveň je tam ticho, pretože tí ľudia sú natoľko skúpi, aby si vyriekli jedno úprimné slovičko, to čo naozaj cítia, ale to nie, všade číha iba samá pretváрка. Jedného dňa sa tak pozerám na tých náhliacich sa ľudí a odrazu, došlo mi, že moja rodina sú knihy. Nemám na mysli ako listy a papiere, do ktorých sa dennodenne ponáram s takou horlivosťou a túžbou, ale ich podstatu, ľudí v nich. Prežívam ich životy a verím, že raz zmením svet, vlastne sama neviem prečo sa zo mňa stal tento človek posadnutý históriou natoľko, že ju k sebe privoláva spať a tvári sa, v podobe obliekania i správania, že je jej súčasťou a raz, jedného dňa sa do nej zapíše ako ten „najväčší“ človek všetkých čias, nie žeby ma história nelákala od detstva, no bolo v tom niečo viac, cit, ktorý ma nútil plakať ako náhle si uvedomím pravdu, no toto je ten dôvod prečo ma raz budú poznať všetci ľudia, čo ma ženie vpred, bol to on.

Nedokážem to rozumne vysvetliť, ale zamilovala som sa najmä do jednej, ale zároveň viacerých osôb, no všetky tie ostatné ma privádzajú k nemu, k tej jednej bytosti, pre ktorú ešte stále žijem. Za všetko vďaka mojej učiteľke fyziky, ktorá obľubuje túto tému ako vecné prirovnanie, stalo sa to hneď, nemohla som nijako zabudnúť, ale až teraz, v posledných týždňoch si začínam uvedomovať čo všetko to znamená a ako to už v značnej miere ovplyvnilo môj život, ale väčšmi ho iba len zmení. Bol to Jack Dawson, nevedela som prečo, ale i ja som bohatá, ale zároveň neskonale nešťastná v tomto neférovom svete, nebola to len potreba zachrániť či značná podobnosť medzi mnou a Rose, ale on, on je jediný, ktorého poznám dôvernejšie, ktorému chcem patriť navždy, už som sa stretla i s jeho predstaviteľom a, sú si podobní, Jack, viem, že milujem len príbeh a v ňom len z časti skutočného chlapca, ale on mi dodáva nádej. Preto chodím na všetky tie súťaže, preto vyhrávam a začínam byť šťastná, no nikdy, nikdy nie úplne, predsa len ma strháva a ja viem, že som iná. Moji spolužiaci, nedokážu si predstaviť vidinu svojej budúcnosti, ktorá je už na dosah. Možno tá moja vážnosť, dospelosť a detstvo, ktoré uletelo, to všetko sa mi nazdáva byť aj dôsledkom mojej patričnej výchovy, ale ja viem, že ho milujem. Plačiem preň ho, inokedy som šťastná, pretože sa cítim byť s ním, Titanic bol, je, a navždy zostane mojim snom, ale ja som už jeho časť priviedla k sebe, považujem to všetko za môj príbeh, pretože nielen jeho tvár, ktorá sa bez pochyby nedá porovnať so žiadnou inou na svete, ale aj smiech a rozvaľa, to odhodlanie a voľnosť, s ktorou kráča životom, všetky Leonardove úlohy mi prídu, pretože aj sú, jeho súčasťou, je v nich i kúsok jeho osobnosti, možno i preto sa ho nevzdám, keďysi som sa rozhodla, že ho raz nájdem a poviem mu to, všetko čo sa stalo, dokonca som si zaumienila, že si ho raz vezmem, to je však minulosť. Nechcem tým povedať, že potom netúžim a stále je úchvatný, nik ho nenahradí, tá predstava, že moji rodičia by k tomu privolili, myslia si, že herci sú len komedianti a môj drahý otec, pán inžinier a neviem čo všetko ešte, nikdy neprečítal jedinú knihu a moje záujmy o ne, ktoré nedokážem patrične zakryť, je vydaný, rovnako ako všetko ostatné, na paškál mojej rodiny. Cítim sa byť vážnom vo vlastnom dome, že sa ma nikto nesnaží pochopiť, oni prsto chcú, aby zo mňa raz bola dáma

vyberaných spôsobov a dosiahla som niečo, no mňa sa jak živ nespýtali. Nemôžem im to zazlievať, bez pochyby chcú len to najlepšie, ale ja týmto tempom za chvíľu zomriem od žiaľu, tej bezúhonnej bezmocnosti.

Nedokážem dýchať, ani len myslieť, na nič, len na tú bolesť, nepredstaviteľné muky z lásky, predstava, že som ho toľko ráz stratila a zostáva len v mojej mysli, ale ešte horšie, že nikdy nebol môj, jeho láska, v hoc akom príbehu mi nepatrila. Radšej by som to všetko prežívala, aj tú bolesť, ale keby bol raz môj, jeho láska by sa ma dotkla, čo i len jediný raz, ale predsa. Takto sa sústavne ponáram do ríše temnôt a blaha, ktoré však pomínie len čo otvárať oči, rovnako ako keď otvárať prvú stránku knihy a hľadám tajomstvá. Nevieť čím to je, ale zamilovala som si smutné konce, možno preto, že som k nemu tiež odsúdená, ale skôr z toho dôvodu, že prinášajú väčšie naplnenie.

Takto sa ponáram do sveta nekonečných možností, aby som odpútala svoju myseľ od prítomnosti. Knihy sú odvekým tajomstvom a ukrývajú mnohé kúzla, najlepšie sa je do nich skryť vtedy, keď je vám najťažšie, ak sa i vaši priatelia, jedíni dvaja, ktorých máte a veríte v nich, otáčajú chrbtom, možno sa mením ja, ale zrejme to sú i oni, všímam si to a mnohí, prosto veľa mladých ľudí sa stráca v tomto svete modernej doby a ja sa obávam, že raz sa ocitnú v prelude, ilúzii, nie žeby som sa ja nenachádzala na rovnako trpkom bode, ale oni nebudú mať vôbec nič, ani len nádej, ktorá mňa ženie v pred. Verím, aj keď možno mylne, že ak ma spozná hlbšie, budú z nás raz priatelia a ja mu o tom poviem, že budem mať svoju nešťastnú lásku, ale nebudem sa musieť skrývať za tú pretváрку, bolesť, ktorá ma mení, že sa budem smieť priznať k celému môjmu ja a oddať sa pocitu bezpečia. Nežiť len tak márne, ale objavovať a cestovať, nepremárniť život len štúdiom a poučkami, ale na vlastné oči to nájsť, nájsť sám seba. Mne sa to už v istom zmysle podarilo, viem, že chcem prostredníctvom mojej silnej vôle pomáhať ľuďom a tomuto svetu, sama neviem prečo to robím, ale zrejme kvôli tej náhode, že sa tam vidím, že som sa zamilovala a nikdy už nebudem chcieť nič viac, než Jacka Dawsona, milého, vtipného a chudobného chlapca, ktorý ma zachráni, a to vo všetkých smeroch, ako len človeka zachrániť ide.

Týmto som sa rozhodla to zo seba vydať, ak sa to dostane medzi ľudí, že tu nikdy nemôžem byť doma a čo prežívam, nebudem sa hnevať, ale ani to siliť. To, že som sa rozhodla povedať pravdu, to neznamena, že sa niečo zmení, že sa vzdávam a prepadávam v šancu všetkých obvinení a som odsúdená, len už nebudem možno pre všetkých tak tajomná a zvláštna. Sama neviem prečo som sa rozhodla napísať práve sem a vám, ale zrejme dúfam, že ako ľudia iní, pretože spisovateľ taký byť musí, ma pochopíte a neodsúdite prv, než sa ma pokúsite vypočuť a naslúchať hlasu môjho srdca.

Natália Kalčíková VII.A

31.5.2015

Život alebo smrť?

(Úvaha)

Tisícmi rokmi násobená, vekmi skúšaná, časom bez konca, tak dlho už slúži, no nikomu sa ju nepodarilo prekonať či zastaviť, je neodvratnou súčasťou nielen ľudskej, ale aj celej pozemskej existencie. Smrť ľudí vždy fascinovala, ale zároveň z nej tiahla temná vôňa strachu, no a strach, ten ľudí vždy paralyzoval, privádzal do zúfalstva i šialenstva, tajomstvá smrti boli nedotknuteľným tajomstvom, nad ktorým bežná bytosť nemá žiadnu moc. Lenže ide viac, ako len o strach a obavy, neustále si kladieme otázky ohľadom bytia, ibaže k nemu právom náleží aj smrť. Nedostatok prozreteľnosti ide ruka v ruke s našou skazou, ale čo to je, tá záhadná smrť? Človek, nejaká ľudská bytosť, či duch alebo príznak, možno nejestvujúca skutočnosť, ktorá si nás raz každého nájde a dobehne nás? Ak by to bol len biologický proces a zohľadnili by sme aj možnosť, že náboženstvá a viera v posmrtný život sú len báchorky nevedomých ľudí, potom z akého dôvodu by sme boli obdarení citmi, ak po odchode z tohto sveta by nebolo nič, len prázdno, my by sme zhnili ako kôpka smetia a zostala by po nás len spomienka, spomienka, ktorá raz vyprchá a nebude nič, čo by dokazovalo našu niekdajšiu prítomnosť?

Ľudia robia rôzne veci, možno len unáhlené rozhodnutia, ale dúfajú, že smrť ich oslobodí, privedie na večnú spásu, zomrieť pre lásku, čo môže byť krajšieho? Lenže týchto dvoch zamilovaných, čo ak nečaká žiadna budúcnosť, ich duše odídu do zatratena, ale čo ak nejestvuje ani duša? Sama sa strácam v tom, čo je skutočné a čo len výplod ľudskej mysle, je možné premôcť smrť a zvíťaziť nad ňou?, nie, myslím, že nie. No koľko ráz sa už hovorilo o tom, že niekto videl mŕtvych alebo duchov, ja, zrejme existuje i iný svet, lepší, ale mi ho nepoznáme a nik nám to nemôže zvestovať. Ved' prečo by sa inak ľudia báli, snád' bolesti, nie, je to strach z neznáma, čo nás tu drží na vzdory bolesti a utrpení. Mnohí z nás si smrť predstavujú ako koniec, koniec všetkého, lenže život nás vedie k smrti väčšia časť našej existencie sa bude odohrávať až po našom skone, ved' pravá láska prekoná i smrť, ktorá znamená slobodu a víťazstvo nad samým sebou, pretože ak sa budem po celý život obávať smrti, bude tu stále so mnou a šepkať mi, že sa raz stretneme, to je svätá pravda, ale smrť sa nás netýka, pretože pokiaľ sme tu my, nie je tu smrť, no a keď je tu smrť, nie sme tu my. Dokonca verím, že raz by sme sa mohli spriatelíť. Bolo snád' niekomu po chuti, aby nemohol zomrieť, ak ho trápia neskutočné bolesti staroby a matky, ktoré by nesmeli mať deti, pretože o chvíľu by nás tu bolo cez príliš?

Zrodenie značí zároveň našu skazu, aj keď si to v tých radostných chvíľach neuvedomujeme, je to pravda. Každou sekundou sme starší, bližšie k smrti. A práve to je najlepšie, prináša to najväčší mier, uvedomiť si a akceptovať neodvratné, že raz nadíde osudná hodina, to je spôsob, akým môžeme žiť lepšie. Tešiť sa a radovať, byť dobrým človekom plným hrdosti a cti v srdci. Ved' smrť neznamená nič, ale žiť s potupou a hanbou znamená umierať každý jeden deň. Preto sa nesmieme poddať strachu, je lepšie opustiť niekoho a znovu sa s ním

na večnosti stretnúť a pozrieť mu do očí s čistým svedomím, než ho obetovať pre svoj život, ak za ten jeho mám možnosť ponúknuť ten svoj. Zomrieť za niekoho koho milujeme, to mi príde ako dobrý spôsob odchodu. Smrť sa snažíme oddialiť, oklamať či od seba odhnať, nevedomujeme si však, že týmto spôsobom ju k sebe priťahujeme, pretože strácame čas a čas je život.

Túžime po večnom živote, ale čo by sme z neho preboha mali, veď naši príbuzní, všetci ktorých milujeme, pretože láska je mocnejšia než smrť a prekoná všetky strastiplné skúšky a prekážky, nemôže byť opätovaná medzi vzdialenosťami dvoch rozličných svetov, ktorých obyvatelia majú úplne odlišné názory na nesmrteľnosť. Tí, ktorí už prekonali smrť, ktorá je krásna, pretože ju nemôžeme opakovať a prináša milosť a spásu, miesto, kam sa ľúče utrpenia nedostanú, tým dôjde večný život ako ten najhorší trest a majú pravdu, človek, čo nemôže zomrieť je potrestaný večnou osamelosťou výčitkami, ktoré ho napokon pripravia o bytie, ale už bude naveky zatratený v temnotách.

Smrť si predstavujeme ako temnú vlhku a bolestivú, je to mu tak len kvôli koncu tela, ktoré istým spôsobom zaniká a s ním i časť bytia, ale to podstatné zostáva. Spomienka či dielo nám budú pripomínať zosnulého, pretože láska je silnejšia ako strach a bolesť či utrpenie. Veď smrť neznamená nič, je len prostriedkom k večnosti. Lúbiť znamená hubiť sa vlastnou rukou, to čo najväčšmi milujeme, nás núti prekonávať prekážky, tá sila spočíva v láske, rozum tu nezohráva sebe menšiu úlohu. Náš odchod predstavuje len zmenu, síc sa neriadi plánmi našimi a bez hlavy a bez rozmyslu sa nám môže zdaniavo nazdávať, že všetko zobrala, odvíala ako letný vánok, mýlime sa. Možno vojde do každých dverí a nemožno jej ujsť, zato však všetko napravi a vyrovná, je to naša jediná istota, liek, ktorý nachádzame tak ľahko, no mali by sme ho použiť až vtedy, keď tým vyliečime druhých, nie seba samého. Ľudský život zdá sa byť krehkejší než kvet, lenže tá krehkosť a neha odďaľujú smrť väčšmi než odpor k nej. Je normálne, že nás smrť poznačí, najväčšmi naša vlastná, ale potom nachádzame pokoj, pretože s večným životom príde i spása. Darma si králi a mocní páni myslia, aký sú oni neporaziteľní, smrť nás raz všetkých pokorí, v tom sme si rovní. Smrť predstavuje milosrdný dar, nie koniec a vyhnanstvo. Preto sa netreba pohoršovať nad smrťou, ak bojujete čestne a spravodlivo za mier, i vaša večnosť prinesie vám ovocie v podobe pokoja, mieru a spásy. Zomrieť pre lásku, pre tých, ktorých milujete alebo za blaho a vykúpenie mnohých, viac sa cení i obeta za pre vás cudzích a neznámych ľudí, čo sú vám vonkoncom ľahostajní, takýto človek sa nemusí smrti báť, už ju raz v živote prekonal, pretože prekonať smrť, znamená postaviť sa sám sebe a svojmu strachu, ale i svojim priateľom, oddať sa pocitu mieru a bezpečia, zastaviť sa a načúvať, to je pravou podstatou života, no a život je smrť a smrť je život. Smrť je ľahká, život je ťažší.

Natália Kalčíková VII.A

30.5.2015

Čo je úžasné na knihách?

Úvaha

Tajomstvá kníh ma lákali už od útleho detstva. Neviem prečo, ale je to tak. Knihy odkrývajú mnohé tajomstvá a budem veľmi šťastná, ak sa spolu so mnou vydáte do tajomného sveta kníh a spoznáte ich pravú podstatu.

Zamýšľali ste sa už niekedy nad tým, prečo vlastne ľudia čítajú knihy a aké je vlastne ich pravé opodstatnenie? Ja áno. Čítame knihy len pre zábavu alebo túžime zažiť veľkolepé dobrodružstvo? Vlastne ani sama neviem. Ako náhle sa ponorím do hlbín napínaveho, či strastiplného príbehu, cítim sa voľná akoby som bola vtákom, ktorý nepozná hranice odvahy a dobrodružstva. Mnohé som sa naučila len vďaka knihám. Otvorili mi bránu do sveta fantázie, ale to ani zďaleka nie je všetko. Vznikli knihy obyčajnou náhodou alebo to mal byť osud? Kto vlastne vymyslel prvú knihu a prečo? Bola kniha kedysi len

obyčajným prostriedkom k dosiahnutiu svojho cieľa? Tieto tajomstvá zostanú už naveky neodhalené, ale čo tie, na ktoré ešte len môžu ľudia prísť? Z pohľadu mojich vedomostí sú tu knihy už od nepamäti. No prečo vlastne vznikli? Známi spisovatelia pochádzajú už z pradávnych čias pred našim letopočtom. Aby sa stal niekto spisovateľom, predovšetkým musí porozumieť knihám a ich veľkému tajomstvu. Priznajme si, nebyť tohto, možno nepatrného vynálezu, ľudstvo by spelo k zániku. Vari môžu nevzdelanci pomôcť našej zemi, aby spela k lepšiemu? Určite nie. Avšak toto nie je jediné opodstatnenie kníh. Záhady a tajomstvá, ktoré zo sebou priniesli prvé knihy sú úžasné. Ale omnoho väčším úspechom je kniha ako taká. Kniha, ktorá uchváti a očarí tisíce, možno i milióny ľudí po celom svete a dodá im radosť. To je pravou myšlienkou kníh. Pomyslíte, aké by to asi bolo, ak by neexistovali spisovatelia, ktorí by písali a podnecovali našu fantáziu ba i dušu? Mojím skromným názorom najskôr hovorím za všetkých. Nebyť týchto malých, pre niektorých ľudí absolútne bezvýznamných, nepotrebných ba i naničhodných vecí, neboli by tu dnes školy, vynálezy, dokonca i vedci. Všetko to, čo som práve teraz menovala, bez týchto vecí by z

nás boli len naničhodníci a nevzdelanci. Prišli by sme o nenahraditeľný zážitok z eufórie a radosti. Vidíte! Toto všetko je možné prežiť len vďaka tejto maličkovej kôpke papiera.

Nepochybne bez kníh, by svet nebol takým akým je teraz. Okamihy, ktoré strávite spolu s dobrou knihou, vám nevynahradí žiadna počítačová hra . Chvilé, ktoré zažijete na krídlach fantázie, dobrodružstva, strachu ba i lásky a smútku sa nedajú porovnať so žiadnym iným zážitkom .Chcem o túto maličkosť poprosiť aj vás. Ponorte sa a nahliadnite do hĺbín kníh a zažite to pravé dobrodružstvo. Bezpochyby vás knihy uchvátia a vy si ich zamilujete presne tak, ako práve ja.

KONIEC

Autor: Natália Kalčíková 6.A

Dátum: 28 .5. 2015